

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Η Προστασία Προσωπικών Δεδομένων/Ιδιωτικότητα/Ασφάλεια

Λίλιαν Μήτρου (L.Mitrou@aegean.gr)

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών & Επικοινωνιακών
Συστημάτων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χαρακτηριστικά της Πληροφορίας

- ✱ Επεκτείνεται μη γνωρίζοντας όρια
- ✱ Μεταδίδεται ταχύτατα
- ✱ Διαχέεται εύκολα
- ✱ Μοιράζεται επ' άοριστο
- ✱ Συνδυάζεται με άλλες πληροφορίες παράγοντας νέα
- ✱ Μπορεί να αποξενωθεί από τον αρχικό κύριο/δημιουργό της και το αρχικό πλαίσιο

Η κοινωνία της πληροφορίας ως συνταγματική έννοια

- ✦ Αποτελούν η κοινωνία της πληροφορίας και η συμμετοχή σε αυτή δικαιώματα ή αγαθά;
- ✦ Μπορούν να καταστούν αντικείμενο συνταγματικής εγγυήσεως;
- ✦ Ποιος ο ρόλος του Συντάγματος στη φάση μετασχηματισμού της Κοινωνίας;
- ✦ Μία θεσμική βάση υποδοχής των νέων φαινομένων;

Η συνταγματική αναθεώρηση (2001)

- ✦ Δικαίωμα στην πληροφόρηση
- ✦ Δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας
- ✦ Προστασία προσωπικών δεδομένων
- ✦ Ελευθερία της επικοινωνίας

● Προσωπικά δεδομένα, Ιδιωτικότητα και Απόρρητο...

Οι έννοιες αυτές:

- Αφορούν και δηλώνουν αιτήματα και ρυθμίσεις σχετικά με διαχείριση πληροφορίας προσώπων
- Είναι ομόκεντρες, έχουν σημεία τομείς αλλά δεν είναι ταυτόσημες
- Ανάγονται σε κοινά θεμέλια: αξία ανθρώπου-αυτονομία/ελευθερία ατόμου

Ιδιωτικός βίος και προστασία προσωπικών δεδομένων

- ✱ Ιδιωτικός βίος /άσυλο της κατοικίας (άρθρο 9 Σ)
- ✱ Αξία του ανθρώπου (άρθρο 2 παρ. 1 Σ)
- ✱ Δικαίωμα ανάπτυξης προσωπικότητας και συμμετοχής στην κοινωνική/οικονομική/πολιτική ζωή (άρθρο 5 § 1 Σ)
- ✱ Προστασία του πληροφοριακού αυτοπροσδιορισμού
- ✱ Η επίδραση της τεχνολογίας στην εξέλιξη των νομικών εννοιών και των δικαιωμάτων

Ιδιωτικότητα και απόρρητο

- ✿ Προστασία εμπιστευτικότητας και ιδιωτικότητας ως βασική εγγύηση νομιμότητας της συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων υγείας [Συμβούλιο της Ευρώπης – Σύσταση (97) 5 – Άρθρο 3]
- ✿ Ιδιωτικότητα ως απόρροια της αξίας του ανθρώπου (dignity) και του δικαιώματος στην προσωπικότητα (Ενδεικτικά : άρθρο 8 § § 2,3 ΚΙΔ)
- ✿ Αξίωση για αποχή από προσβολές και παρεμβάσεις και για δημιουργία προϋποθέσεων απόλαυσης της ιδιωτικής ζωής [π.χ. φυσική (spatial) ιδιωτικότητα]
- ✿ Δεν εξαντλείται στην (πληροφοριακή) απομόνωση αλλά ως προϋπόθεση αυτονομίας συνίσταται στην ελευθερία και προστασία των επιλογών ζωής

Ένα νέο δικαίωμα ;

- ☛ Καθένας
- ☛ έχει δικαίωμα προστασίας
- ☛ από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση,
- ☛ ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα,
- ☛ των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει.
- ☛ Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

Η σημασία της ένταξης του δικαιώματος στο Σύνταγμα

- ✦ Δέσμευση από Συνθήκες και Κοινοτική νομοθεσία
- ✦ Η συμβολική σημασία
- ✦ Η σημασία της συνταγματικής θωράκισης για την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου

Προστασία προσωπικών δεδομένων

- Δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων: εάν και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι νόμιμη η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, δηλ. των πληροφοριών που αναφέρονται/ σχετίζονται με ένα άτομο
- Σύνολο κανόνων, προϋποθέσεων, όρων, εξουσιών και απαγορεύσεων αλλά και από ρυθμίσεις σχετικές με διαδικασίες, θεσμικούς ελέγχους, εγγυήσεις και αντίβαρα των περιορισμών των δικαιωμάτων των προσώπων

Προσωπικά δεδομένα

- ✦ Σύνδεση με ένα πρόσωπο – Δεν ενδιαφέρει εάν η πληροφορία αντιμετωπίζεται ως απόρρητη και «προσωπική»
- ✦ Κάθε πληροφορία
- ✦ Που αφορά ένα φυσικό πρόσωπο
- ✦ Προσδιορισμένο ή προσδιορίσιμο άμεσα ή έμμεσα (ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ορισμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του)

Απόρρητο και Ελευθερία Επικοινωνίας

- ✦ Αντικείμενο της προστασίας (19 Σ)
 - η ελευθερία της επικοινωνίας
 - το απόρρητο όλων των μορφών επικοινωνίας υπό την έννοια της μυστικότητας
- ✦ Απαγορεύεται κάθε ενέργεια των δημοσίων αρχών προς λήψη γνώσης ή κοινοποίηση σε τρίτους του περιεχομένου/στοιχείων επικοινωνίας
- ✦ Και οι ιδιώτες αποδέκτες της ισχύος του δικαιώματος
- ✦ Εγγύηση της ελευθερίας και του απορρήτου έναντι πάντων
- ✦ Προστασία από ανεξάρτητη Αρχή

Εκταση και περιεχόμενο απορρήτου

- ✦ Επιλογή όρων επικοινωνίας
- ✦ Εξωτερικά στοιχεία επικοινωνίας: εγγενές στοιχείο
 - Νομοθεσία: Ν. 3471/06 / Π.Δ. 47/05
 - Νομολογία ΕΔΔΑ (Malone v. UK/Copland v. UK)
 - Ανακόλουθη νομολογία ελληνικών Δικαστηρίων (π.χ. Βούλευμα ΑΠ 570/06)
- ✦ Δυσχέρεια διάκρισης περιεχομένου και εξωτερικών στοιχείων επικοινωνίας
 - Πρδγ: Header e-mail

Παραβιάσεις απορρήτου

- ✦ Πολλαπλασιασμός πηγών διακινδύνευσης
- ✦ Εκτενείς παραβιάσεις απορρήτου στο πεδίο των ιδιωτικών σχέσεων: έχουν οι εργαζόμενοι αξίωση απορρήτου;
- ✦ Περιορισμός απορρήτου χάριν ασφάλειας και προστασίας άλλων δικαιωμάτων;
(e-mail/VoIP screening/virus screening)
- ✦ Καινοφανείς παραβιάσεις απορρήτου
Ανιχνευτές αλήθειας – Love Detector (30/2008 ΑΠΔΠΧ)

Απόρρητο και Ασφάλεια

- ✦ Απόρρητο/Εμπιστευτικότητα: στοιχείο της ασφάλειας ΠΣ, δικτύων και υπηρεσιών: Ισχύει και αντιστρόφως
- ✦ Προληπτικός και κατασταλτικός έλεγχος από ΑΔΑΕ σε εγκαταστάσεις, δίκτυα, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και εγγράφων δημοσίων αρχών και ιδιωτικών επιχειρήσεων
- ✦ Κανονιστική διασπορά υποχρεώσεων ασφάλειας και απορρήτου – Πολλαπλές κυρώσεις;

Απόρρητο και Προσωπικά Δεδομένα/1

- ✦ Προστασία απορρήτου και προστασία προσωπικών δεδομένων ως προϋποθέσεις
 - απόλαυσης συνταγματικών δικαιωμάτων
 - άσκησης συνταγματικών ελευθεριών
 - συμμετοχής στην ελεύθερη επικοινωνία και στην πολιτική και κοινωνική ζωή
- ✦ Στοιχεία αποτελεσματικής προστασίας της ιδιωτικότητας ως όρου αυτονομίας
- ✦ Διασφάλιση δικαιώματος από ανεξάρτητη αρχή

Απόρρητο και προσωπικά δεδομένα/2

- ✚ Δεδομένα κίνησης ή/και προσωπικά δεδομένα;
Πρδγμ: Ταυτοποίηση αριθμού (Απόφαση 19/2008 της ΑΠΔΠΧ)
- ✚ Σημασία του προσδιορισμού: εφαρμοστέο δίκαιο/εγγυήσεις –
ελεγκτική αρχή: Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων ή
ΑΔΑΕ;
- ✚ Η επεξεργασία δεδομένων κίνησης/χρέωσης υπόκειται στους
κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων και στον έλεγχο
της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων ενώ η τήρηση
των εγγυήσεων άρσης απορρήτου στον έλεγχο της ΑΔΑΕ

Εμπιστευτικότητα και ασφάλεια ως στοιχεία προστασίας δεδομένων

- ✦ Ασφάλεια πληροφοριών: διαθεσιμότητα, ακεραιότητα, αυθεντικότητα, εμπιστευτικότητα πληροφοριών
- ✦ Ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων (άνθρωποι, λογισμικό, υλικό, διαδικασίες, δεδομένα)
- ✦ Απόρρητο / ασφάλεια δεδομένων και πληροφοριακών συστημάτων : εγγενές στοιχείο των συστημάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων (16-17 Οδηγίας 95/46/ΕΚ – 10 Ν. 2472/97 – άρθρο 12 Ν.3471)
- ✦ Ασφάλεια δικτύων και υπηρεσιών: διατυπώνονται ως υποχρέωση των παρόχων

● Ασφάλεια ως παράμετρος της προστασίας δικαιωμάτων/1

- Η διάσταση αυτή αποτυπώνεται θεσμικά σε
 - Νομοθεσία για το απόρρητο των επικοινωνιών (ν. 3115/2003)
 - Νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων (ν.2472/97)
 - Νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (ν. 3471/06)

● Ασφάλεια ως παράμετρος της προστασίας δικαιωμάτων/2

- ✱ Προστασία απορρήτου
- ✱ Υποχρέωση λήψης τεχνικών και οργανωτικών μέτρων
- ✱ Τόσο κατά τη φάση σχεδιασμού του πληροφοριακού συστήματος/συστήματος επεξεργασίας όσο κατά την επεξεργασία. – Έργα ΚΠΣ
- ✱ Επίπεδο ασφάλειας ανάλογο προς το είδος και την ένταση των κινδύνων και το είδος των δεδομένων που υπόκεινται σε επεξεργασία
- ✱ Υποχρέωση ενημέρωσης (χρηστών) για τα μέτρα ασφάλειας αλλά και για τα όρια αποτελεσματικότητας

Ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων = προστασία προσωπικών δεδομένων;

- ✦ Μία «επίθεση» δεν προσβάλλει απαραίτητα το απόρρητο της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων
- ✦ Τα μέτρα ασφάλειας δεν ταυτίζονται με τα μέτρα προστασίας και ενίσχυσης της ιδιωτικότητας (PETs)
- ✦ Η ανωνυμία και η ψευδωνυμία δεν εντάσσονται στο πεδίο της ασφάλειας
- ✦ Οι αναλύσεις επικινδυνότητας εστιάζουν συνήθως στην ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση αλλά δεν λαμβάνουν πάντα πρόνοια ώστε να περιορίσουν τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων